benegora
MILIEUVERENIGING

p/a Nederheide 2
4634 TJ Woensdrecht
0164-613422
bertzwiers@kpnmail.nl

Raad van State
Afdeling bestuursrechtspraak
Postbus 20019
2500 EA Den Haag

Woensdrecht, 20 december 2021

Betreft: Beroep besluit gemeente Reimerswaal omgevingsvergunning
NL.IMRO.0873.BUITxOV213xHERZx34-VG01

Hoogedelgestreng college,

Op 10 november 2021 maakte het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Reimerswaal bekend een omgevingsvergunning, als bedoeld in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO), te hebben verleend voor het oprichten en in werking hebben van het Windpark ZE-BRA. Het plan kent voor het plangebied in Reimerswaal het identificatienummer: NL.IMRO.0703.BGRWBVLZebra-va01. Voor het plangebied in Woensdrecht is het identificatienummer: NL.IMRO.0873.BUITxOV213xHERZx34-VG01

Tegen dit besluit wordt beroep aangetekend door milieuvereniging BENEGORA gevestigd te Bergen op Zoom. BENEGORA e.a. hebben een zienswijze ingediend op het ontwerpbesluit.

Het Plan
Eneco, Lindewind en Zeeuwind (hierna: de initiatiefnemers) zijn voornemens om in het grensgebied tussen de provincies Zeeland en Noord-Brabant, in aansluiting op de bestaande en recent gerealiseerde windparken Kreekraksluizen en Kabeljauwbeek, een nieuw windpark te realiseren: Windpark ZE-BRA. Het windpark bestaat uit 14 windturbines op grondgebied van de gemeente Reimerswaal en 2 windturbines op grondgebied van de gemeente Woensdrecht.

Ons beroep heeft betrekking op de 2 turbines in het plangebied in Woensdrecht en dan met name op de (mogelijke) geluidstoename in de kern Ossendrecht.

Geluidshinder normering
Voor het bepalen van geluidshinder door omgevingsgeluiden (industrielawaai, wegverkeer spoorlijnen etc.) in woonwijken wordt uitgegaan van het gemiddelde geluidsniveau over een jaar. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de zogenoemde Lden. De **L** staat voor het Engelse woord level (in dit geval geluidsniveau) en de **d, e** en **n** voor respectievelijk day, evening en night. In de praktijk betekent dit dat het geluidsniveau overdag, van 7:00 uur tot 19:00 uur, gemiddeld over een jaar maximaal 50dBA mag zijn (Europese norm). Voor de avond, van 19:00 uur tot 23:00 uur geldt een waarde van 45dBA en voor de nacht, van 23:00 uur tot 7:00 uur een waarde van 40dBA gemiddeld gedurende een jaar.
(Dit betekent dus ook dat men gedurende enkele maanden mensen uit hun huis mag blazen wanneer men de rest van het jaar er maar voor zorgt dat het gemiddelde geluid over dat jaar beneden de norm blijft. Een heel merkwaardige situatie)
Voor woningen in de nabijheid van windmolens heeft de regering op onbegrijpelijker wijze de nachtwaarde verhoogd van 40dBA naar 41dBA. Dit lijkt niet veel maar is wel degelijk substantieel. Immers, een geluidstoename van 3dB betekent een ***verdubbeling*** van het geluid! De verhoging van de norm met 1dBA betekent dus dat een toename van 33% acceptabel geacht wordt.

Situatie in Ossendrecht

In 2009 is er door de toenmalige Regionale Milieudienst West-Brabant het *"Belevingsonderzoek luchtkwaliteit en geluidsbelasting gemeente Woensdrecht"* uitgevoerd.

Uit deze nulmeting bleek dat in alle kernen industrielawaai hoog scoorde met Ossendrecht als 'winnaar'. Daar gaf 52% van de bevolking aan ernstig gehinderd te zijn door industriegeluid en 22% relateerde daar ook slaapproblemen en gezondheidsklachten aan. Bijna een kwart van de inwoners nota bene.

Naar aanleiding van deze klachten zijn er in de opvolgende jaren geluidsmetingen gedaan door zowel de provincie Noord-Brabant als door Benegora. Het meetsysteem van Benegora staat in een tuin op een afstand van enkele tientallen meters vanaf het meetstation van de provincie aan de Burgemeester Voetenstraat. Beide meetsystemen geven overeenkomstige meetgegevens.

Het meetsysteem van Benegora maakt gebruik van een klasse 1 geluidsmeter (de hoogste klasse die bestaat) die onder toezicht van de Raad voor Accreditatie officieel en volgens internationale normen is gekalibreerd (laatste kalibratie april 2021). De Raad voor Accreditatie is onderdeel van het Ministerie van Economische Zaken.

In 2012 zijn de meetwaarden van dit meetsysteem over enkele maanden uitgesplitst in dag-, avond- en nachtwaarden. Vervolgens zijn deze meetwaarden in onderstaande grafieken verwerkt. De eerste geeft al deze waarden weer en de tweede grafiek alleen de nachtwaarden.

Grafiek 1

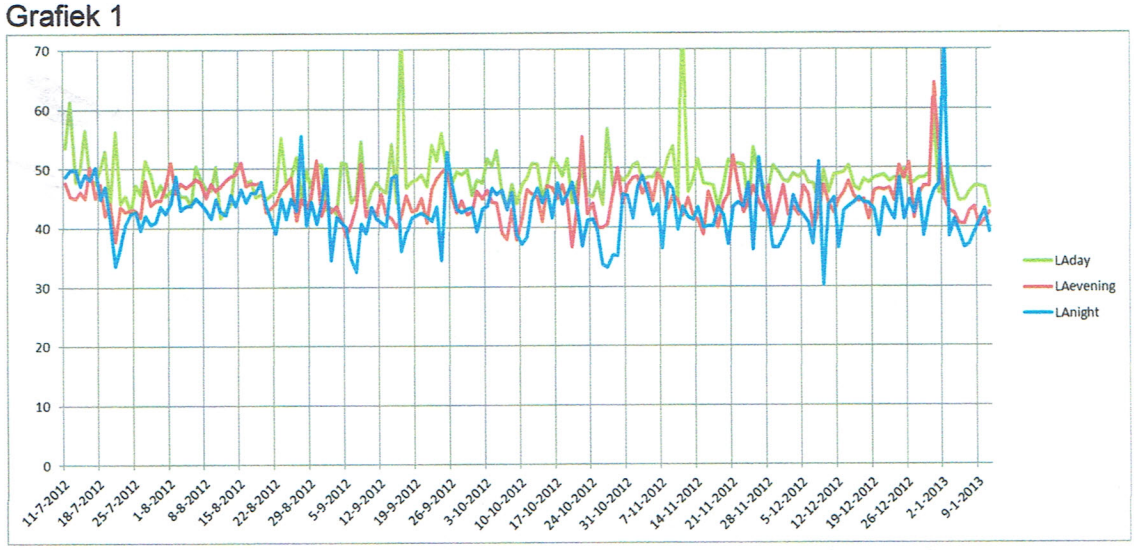

Meetwaarden BENEGORA – gemiddelden dag-, avond- en nachtwaarde

Grafiek 2

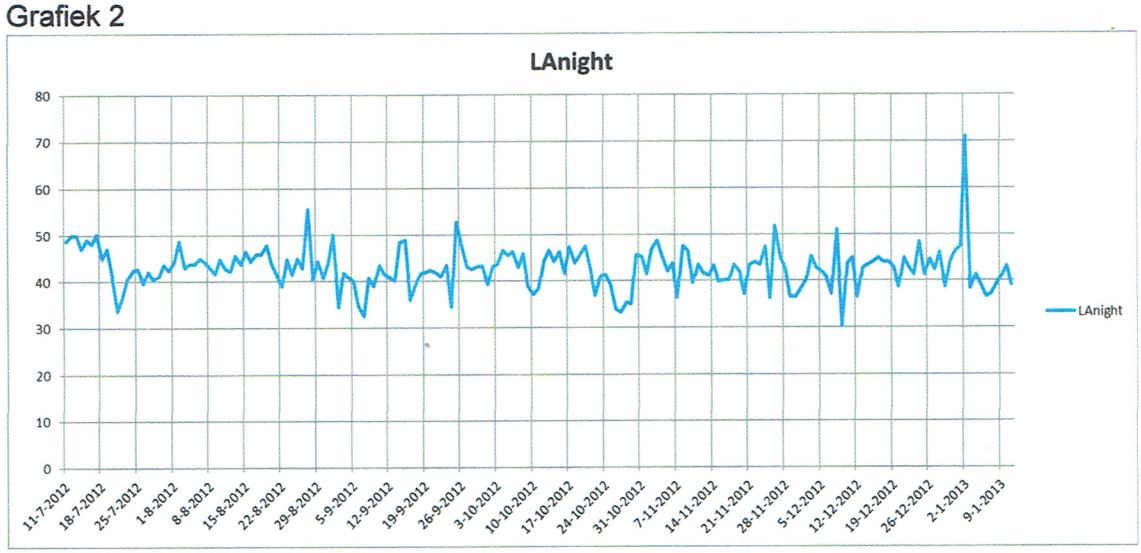

Meetwaarden BENEGORA – gemiddelde nachtwaarde

Uit grafiek 1 blijkt dat de verschillen tussen de dag-, avond- en nachtwaarden niet extreem groot zijn. De oorzaak is gelegen in het feit dat de BASF een vol continue bedrijf is. Daarnaast speelt de geluidsproductie van de A4 ook nog een rol. Grafiek 2 laat duidelijk zien dat gedurende de getoonde periode het gemiddelde geluidsniveau gedurende de nacht, ongeveer 43dBA, duidelijk boven de 40 en ook boven de 41dBA norm zit.

Het geluidsmeetsysteem van Benegora is nog steeds in gebruik en de actuele meetgegevens zijn voor iedereen te volgen via de link www.noisenet.nl/benegora.
Volgens een milieu-inspecteur van het *"Departement Omgeving, afdeling Handhaving"* van de provincie Vlaanderen is er sinds 2013 geen verandering in de bedrijfsvoering van de BASF geweest die een vermindering van de geluidsproductie ten gevolge zou kunnen hebben. ***De gemeten waarden zijn dan ook al jaren, en nog steeds, op hetzelfde te hoge niveau.***

Geluidsonderzoeken Windpark ZE-BRA

Langeweg 10

Eén van de door Pondera in haar rapporten aangegeven locaties waarvoor de geluidsbelasting is berekend, is Langeweg nummer 10. Deze locatie ligt ongeveer op één lijn met het meetpunt van Benegora en de grootste geluidsbron, de BASF in het Antwerpse havengebied. Daarnaast is het de locatie die het dichtst bij het Benegora meetpunt ligt. Linea recta is de afstand ongeveer 450 meter. Men kan er dus vanuit gaan dat de geluidsbelasting op de Langeweg in ieder geval niet lager zal zijn dan op onze meetlocatie omdat ze dichter bij de BASF, de A4 en de windmolens is gelegen dan ons meetsysteem. Langeweg 10 is dan ook de meest voor de hand liggende locatie waarover met de meetgegevens van Benegora iets zinnigs gezegd kan worden.

De meetwaarden voor de Lden worden voor een groot deel bepaald door de dag- en, in mindere mate, de avondwaarden. Deze waarden zijn erg afhankelijk van lokale activiteiten in de buurt van het meetsysteem (lokaal verkeer, grasmaaien etc.). Omdat 's nachts dit soort activiteiten de metingen veel minder beïnvloeden is het relevanter de Lnight te beoordelen.

Uit de metingen van Benegora blijkt de nachtwaarde op ongeveer 43dBA te liggen. Dit is 2dBA hoger dan de (in verband met windturbines verhoogde) maximaal toelaatbare 41dBA. De 'Kabeljauwbeek molens' waren tijdens deze metingen nog niet aanwezig.

Met de data voor Langeweg 10 uit de "Ruimtelijke onderbouwing windpark ZEBRA" is met de formule:

$$L_{Totaal} = 10 \log (10^{L1/10} +/- 10^{L2/10})$$

berekend wat de cumulatieve geluidsbelasting zou zijn wanneer de bestaande molens door de nieuwe zouden worden vervangen. Voor deze berekening werd de in de MER opgegeven geluidsbijdrage door de bestaande windmolens (28dBA) van de gemeten 43dBA afgetrokken volgens bovenstaande formule, waarna de in de 'Ruimtelijke onderbouwing windpark ZEBRA' aangegeven geluidsbijdrage door de nieuwe molens bij deze waarde volgens dezelfde formule werd opgeteld.

In het Pondera verslag worden de waarden voor de geluidsbelasting van twee verschillende turbines gegeven, een *'gemiddelde'* turbine (Enercon E138) en een *'luide'* turbine (Siemens SG145). Voor beide turbines worden de waarden gegeven zonder dat mitigerende maatregelen worden toegepast.

Wanneer op Ossendrechts grondgebied twee 'gemiddelde' turbines worden geïnstalleerd dan blijft het geluidsniveau voor de L_{night} op hetzelfde niveau als waarop het nu is, dus met alle nu in de omgeving geïnstalleerde windturbines.

Wanneer de 'luide' turbine wordt gebruikt neemt het geluidsniveau ten opzichte van het huidige niveau toe met 0,3dBA bij het nu heersende geluidsniveau van 43dBA. Dit wordt dan dus 43,3dBA voor de L_{night}. In beide gevallen wordt er vanuit gegaan dat geen mitigerende maatregelen worden getroffen.

Deze toename van 0,3dBA lijkt weinig maar is een ***gemiddelde*** over een heel jaar.
Gezien het feit dat een molen bij stilstand geen geluid maakt en wanneer hij slechts langzaam draait de extra overlast ook nauwelijks aanwezig zal zijn betekent dit dat die 0,3dBA gemiddeld over een kortere tijd dan een jaar zal moeten worden opgewekt. Wanneer de molen in driekwart van het jaar niet aan die 0,3 dBA toekomt (dit is in ons klimaat geen extreme aanname) moet het in een kwart van de tijd worden opgewekt waarbij in die tijd de toename dus al 1,2 dBA is. Dit is een substantiële toename. Bij een nog langere periode zonder overlast kan de overlast in de overige tijd zelfs nog groter worden.

Ook voor een toename van 0,3 dB gemiddeld, geldt dus dat het een substantiële toename is.

Conclusie
Het geluidniveau in de kern Ossendrecht is 's nachts met gemiddeld 43 dBA duidelijk, en al heel lang boven de norm van 40 dBA en verstoort daarmee de nachtrust van een substantieel deel van de bevolking. Een overschrijding van 3 dBA, en dus 2 keer meer geluid dan toegestaan en, als gerekend wordt met de verhoogde norm van 41 dBA, ook altijd nog 66% meer dan toegestaan.

Wij concluderen dat, gezien het huidige geluidsniveau dat voor de nachtwaarden nu al boven het wettelijk maximum ligt, er voor extra activiteiten in de Woensdrechtse polders die het geluidsniveau laten toenemen, helemaal geen ruimte is.

Verzoek
Wij verzoeken u de belangen van de inwoners van Ossendrecht zwaarder te laten wegen dan die van de initiatiefnemers *(People against Profit)* en de installatie van het type windturbine dat het geluidsniveau in Ossendrecht laat toenemen, te verbieden.

Hoogachtend,
Milieuvereniging BENEGORA,

J. Andriese, voorzitter

L. Zwiers, secretaris

Bijlage: Het bestreden besluit
Statuten
Uittreksel KvK